

Karjalan kieli elpyy – sanasto uusiutuu nykypäivään sopivaksi - litteraatti

Niko Tynnyrinen

Pidäs ruveta kaččomah tädä jogapäivähisty elvytysruaduo da sih kuulujua dieluo da se tiettäväine viey aigua.

Lotta Kuismin

Vuodesta 2021 vuoteen 2024 Itä-Suomen yliopistossa toimi opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama karjalan kielen elvytyshanke. Käytännössä se näkyy esimerkiksi karjalankielisen toiminnan järjestämisenä, oppimateriaalien tuottamisena sekä sanaston kehittämisenä. Nykyisin elvytystyö on Itä-Suomen yliopistontyötä. Kielen puhuja ja elvytyskoordinaattori Niko Tynnyrinen. Kuinka kauan työtä on tehty?

Niko Tynnyrinen

Karjalan kielihän on näkynyt Itä-Suomen yliopistossa jo pitkään, koska vuodesta 2009 alkaen meillä on ollut karjalan kielen professuuri ja meillä voinut opiskella karjalan kieltä. Kieltä on Suomessa elvytetty jo pitempään, järjestelmällisesti ehkä noin 1990-luvulta alkaen, mutta se siirtyi meille silloin 2021.

Lotta Kuismin

Miksi kielen elvyttäminen on tärkeää?

Niko Tynnyrinen

Näkisin, että ihan minkä tahansa kielen säilyttäminen on tärkeää sen takia, että kielihän ei koskaan ole pelkästään kieli, vaan kielen mukana kulkee myös käsityksiä kulttuurista ja kokonaisista maailmankatsomuksista, ja kaikkea yhteisöllisyyden piirteitä. Sitä on puhuttu suomessa vähintään yhtä kauan kuin suomea, tai tavallaan niin kauan, että ei pysty sanomaan milloinkaan karjala on tullut Suomeen. Ja tästä, niin kun tästä huolimatta karjalallahan Suomessa ei ole lainsäädännöllistä asemaa, ja karjalan valtiollinen tuki on todella vähäistä. Niin mun mielestä tavallaan olisi reilua ja karjalankielisille

tavallaan sellainen niin kuin oikeuden osoitus, että myös heidän kielensä tiedotettaisiin ja sitä lähdetäisiin enemmän tukemaan ja kehittämään.

Lotta Kuismin

Karjalan kieli on kehittynyt muuttuvan maailman mukana. Sen kehittäminen on tärkeä osa elvytystyötä. Millaisissa tilanteissa uutta sanastoa luodaan?

Niko Tynnyrinen

Yksi osa tätä työtä on ehdottomasti ollut karjalankieliset uutiset, joita tehdään Ylelle livvinkarjalaksi. Koska siellähän on joka viikko, kun käsitellään ajankohtaisia aiheita, niin on pakkokin laatia sitä sanastoa, koska sitä välttämättä ei ole ollut olemassa.

Lotta Kuismin

Suomessa kieltä puhuu noin 11000:tta ihmistä. Viime vuosina, juuri nuorten kiinnostus karjalan kieltä kohtaan on lisääntynyt. Mikä voisi selittää nuorten kasvanutta kiinnostusta, Niko Tynnyrinen.

Niko Tynnyrinen

Niin heillähän itsellään ei ole kokemusta sodasta tai siitä kieliyhteisön menetyksestä, tai toisaalta sellaisesta syrjinnästä mitä monet karjalankieliset lapset on koulussa kokenut. Niin heillä on mahdollisuus ihan erilaisella tavalla opiskella sitä kieltä ilman sitä menneisyyden painolastia. Ja kieliyhteisössä se on kyllä ehdottomasti huomattu, että monet vanhemmat puhujat ovat todella hyvillään siitä, kun nuoret opiskelee kieltä. Ja mä itse toivoisin, että tähän osattaisiin jatkossakin vastata silleen, että näille nuorille tuotettaisiin heitä kiinnostavia materiaaleja.